

SAUNA KÜTMA: „Suitsusannasümfoonia“ proov. Lavastaja Tarmo Tagamets ja helilooja Märk-Matis Lill.

PÕGENEV PRUUT JA SAUNALIST PIIDLEV KARU: „Suitsusannasümfoonia“ räägib elust enesest

„Minu esimene eredam suitsusaanamälestus jääb paarikümne aasta taha, kui mu ellu oli astunud minu esimene pruut, kes tuli külla kutsuda ning loomulikult pidi külalaste sisse mahtuma ka suitsusaun. Kui kätte jõudis saunamineku aeg, tuli mul ootamatult üks asi vahele, pruudi aga saatsin sauna. Kui ma siis mõni aeg hiljem saunauksest sisse astusin, pesi pruut parajasti sauna seinu, visates üle öla pilgu, mis rääkis vaid ühte keelt: ilmselgelt on sauna seinad liiga mustad,“ meenutab Võru juurtega lavastaja Tarmo Tagamets veel nüüdki muigega seika, mis päädis pruudi saunast põgenemisega.

JAANUS KULLI
jaanus.kulli@ohtuleht.ee

Teise juhtumi puhul oleks Tarmo heameelega ise saunast põgenenud, kui olnuks vaid akent, mille kaudu. „Rõuge lähedal maal olles saab alati suitsusauna tehtud. Et sauna ettevalmistamine on pikk protsess ja kütmine kestab kuskil kuus kuni kaheksa tundi, läksin juba varahommikul ahju alla puid laduma. Üks selja taga oli lahti. Kui olin tule üles saanud, keerasin end ringi ja mida näen – paarisaja meetri pealt piidleb mind suur karu. Tema nägemine võttis loomulikult olemise jahedaks ning enne ma oma pead saunast välja ei pistnud, kui saun oli peale kuue-tunnist kütmist valmis. Tegelikult oli mul higi lahti juba karu nähes, aga eks oma osa lisas ka aina kuumenev saun. Sellist saunapäeva, mis algas varahommikul ja lõppes öhtul, pole mul elus varem ega hiljem olnud,“ tunnistab Tarmo.

Nüüd pani Võrumaa mees Tarmo selja kokku teise Võrumaa mehe, helilooja Märk-Matis Lillega, mille tulemusel sündis maailma esimene „Suitsusannasümfoonia“, kus elust

valuuleteema, mis mind huvitas. Samas on selles loos ühendatud Võrumaa pärimuskultuur ja nüüdisaegne helilooming.“

Mis puudutab teksti, siis Märk-Matis sõnul on see enamjaolt võru keeles. „Mõned vahelõigud on ka kirjakeelsed. Eesti keeles on põhiliselt katkendid Hasso Krulli eeposest „Kui kivid olid veel pehmed“. Üks olulisemaid ja esmaseid lähtekohti oligi valik Hasso tekstidest, aga seoses saunateemaga hakkas see asi kasvama ning nii tekkis kinnisidee kasutada ka „Kalevalat“, sest põhjanaabrite eeposes on mitmeid väga muljetavaldavaid saunaga seotud stseene,“ räägib Märk.

„Siis aga tekkis üks praktiline küsimus, nimelt keele teemal. Minu jaoks on August Annisti „Kalevala“ tõlge väga kohalik ning sellisena olnuks seda teksti suhteliselt raske kasutada. Õnneks sain eksploateerida oma isa, kes oli nõus öla alla panema ja tõlkis mind huvitavad lõigud „Kalevalast“ otse võru keelde. Julgeks väita, et see on hoopis parem tõlge kui Annisti oma,“ ütleb Märk.

Kokkuvõttes võibki öelda, et „Suitsusannasümfoonia“ on inspireeritud Lõuna-Eesti pärimusest, „Kalevalast“ ja Hasso Krulli eeposest „Kui kivid olid veel pehmed“.

Lavastajale tõsine väljakutse

Et Tarmo Tagamets on telnud Võrumaa pärimuskultuuriga, tundus Märk-Matise sõnul Tarmo kaasamine loomeprotsessi üsna loogilise sammuna. „Muusika tabamine koos visuaalse poolega on päris suur väljakutse. Seda enam, et see on mu esmakordne kokkupuude muusikateatriga,“ tunnistab Tarmo. „Aga loodan, et saan hakkama. Suitsusaun, mis sümboliseerib inimese sündi kuni surmani ja taassündi, on visuaalselt juba olemas. Nüüd tuleb selle külge tekitada visuaalsed koreograafia- ja sõnakihid ning saada filharmoonia kammerkoor sujuvalt liikuma. Et see liikumine sisaldaks ka mingit tähendust.“

See on väljakutse, märgib Tarmo. „Nagu on väljakutse seegi, et lugu jõuaks ühtaegu publikuni, aga samas ka iga näitleja ja lauljani. Et see puudutaks isiklikult kõiki osalejaid. Et laval oleksid inimesed, kes vaataja jaoks eristuksid, kes hakkaks igauks rääkima oma lugu. Tahaks näha puhastumist kui sellist,“ on Tarmo nägemus lavastusest siinkohal üpriski pretensioonikas.

Etenduste toimumiskoht Mooste asub Vanal-Võromaal, mille suitsusaunakombestik on kantud UNESCO vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja.

„SUITSUSANNASÜMFOONIA“

• Muusikalavastus ühes vaatuses.

Helilooja: Märk-Matis Lill

Lavastaja: Tarmo Tagamets (Rakvere teater)

Kunstnik: Liisa Soolepp

Elektroonika: Tammo Sumera

Libreto: Märk-Matis Lill ja Taago Tubin (Ugala teater)

Esitavad: Eesti Filharmoonia kammerkoor, ERSO muusikud (lindilt ja live'is), pärimusmuusikud Mari Kalkun ja Meelika Hainsoo ning näitlejad Lauli Otsar, Sten Karpov (Endla teater) ja Agu Trola.

George Michael jättis kallima päranduseta

2016. aastal surnud George Michael (vasakul) jättis pea kogu oma 110 miljoni eurose vara isale ja sugulastele. Mehe viimane kallim Fadi Fawaz (paremal) ei saanud sentigi, vahendab Mirror.

Põhiosa George'i pärandusest said tema õed Yioda ja Melanie – muu hulgas ka laulja kaks Londoni kodu. George'i isa päris aga hobusefarmi. Tema eksid Fadi Fawaz ja Kenny Goss jäid seevastu tühjade pihkudega. Kuid Fadi keeldub endiselt välja kolimast Michaeli Regent's Parki lähedal asuvast ko-

dust, kus nad varem koos elasid.

Antiigi- ja kunstikollektsioon, kuhu kuulub ka John Lennoni klaver, jäid George'i loodud heategevusfondile, mille ta 2009. aastal asutas.

Endisel juuksuril Fadi Fawazil (45) oli Briti superstaari George Michaeliga suhe 2012. aastast, ja seda kuni tema surmani 2016. aastal 53 aasta vanuses. Just Fadi oli see, kes toona 25. detsembril George'i tema maakodust surmuna leidis. Hiljem on ta väitnud, et laulja oli varem neljal korral üritanud endale otsa peale teha. **OHTULEHT.EE**

Bondi võttepaik sai plahvatustes viga

James Bondi 25. linasteose filmivõtteid on saatnud pidev ebaõnn: alles hiljuti sai vigastada ja vajas operatsiooni Bondi mängiv **Daniel Craig** (pildil), siis aga lahkus meeskonnast režissöör Danny Boyle ning pidevate muutuste tõttu stsenaaristide hulgas. Võtted jäid pooleli, sest nässu läinud triki tõttu oli kuulda kolme plahvatust. „Nüüd kuuldi Londonis Pinewoodi stuudios kolme võimsat plahvatust,“ teatab Daily Mail. Ilmselt oli

tegu ebaõnnestunud püüetega. „Kontrollitud plahvatuse käigus „Bond 25“ filmivõtetel sai kannatada 007 nimelise võttehoone väline osa,“ teatas Bondi filmide ametlik Twitteri leheküljel. Lisati, et üks õues olnud isik sai ka kergelt vigastada. The Suni andmetel kukkus plahvatuse tagajärjel alla osa kompleksi katusest ning kahjustusi sai ka mitu miljonit naelsterlingit maksva võttepaiga sein. **OHTULEHT.EE**

LOHUSALU LAUPÄEVASED TANTSUÕHTUD

APELSIN
8. JUUNI

SHANON
15. JUUNI

KARAVAN
22. JUUNI

ALGUS KELL 20.30. PILETID MÜÜGIL KOHAPEAL